

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLIX. Ч. 188. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 16-го серпня 1941.

No. 188. Jersey City, N. J., Saturday, August 16, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ І ЧОРЧИЛ ГОЛОСЯТЬ В МИРОВИХ ТОЧОК — РІШАЮТЬ ЗНИЩИТИ НАЦІСТИЧНУ ТИРАНІЮ В ПЛАНІ РОЗЗБРОЄННЯ ДЕРЖАВ „ОСІ” ТА УСУНЕННЯ ЗАВОЙОВНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт і прем'єр Чорчил, віддавши тайні наради на Атлантийському океані, випустили спільну декларацію-програму для встановлення світового миру по знищенні гітлерівської Німеччини та її союзників. Голосячи, що найбільшою загрозою для світа є „нацистична тирания”, Рузвелт і Чорчил, в імені Злучених Держав і Великої Британії, нахрестили програму в 8 точках, котру оба уряди будуть переводити в життя. Лідери обох англо-саксонських держав прийшли до переконання, що не буде мира в світі, доки в ньому існують нацистичні тирани. Вони рівнож обговорили блищу співпрацю між Англією й Америкою та можливості допомогти Советському Союзові.

Вісім мирових точок Рузвелта й Чорчила.

Програма повоєнного миру, підписана Рузвелтом і Чорчилом, котра нагадує відомих 14 точок Вилсона, обнімає 8 головних точок, в котрих вони стверджують спільно, що:

1. „Іхні держави не шукають територіального чи якогось іншого побільшення.
2. „Вони не бажають бачити жадних територіальних змін, котрі би не відповідали вільно висказаним бажанням тих народів, що заселяють ці території.
3. „Вони шанують право всіх народів вибирати собі таку форму правління, під якою вони хочуть жити; вони хочуть бачити, щоб суверенні права та незалежність були привернені тим народам, яким силою було їх забрано.
4. „Вони будуть старатися, беручи належні гляди на свої зобов'язання, щоб всі держави, великі або малі, побіди або поразки, мали доступ на рівних правах до торгівлі і сировини світа, котрих вони потребують для свого економічного добробуту.
5. „Вони бажають довести до найтіснішої економічної співпраці між всіми народами, щоб тим робом піднести для всіх поліпшення умовин праці, економічного вирівнювання та соціальної безпеки.
6. „По остаточному знищенні нацистичної тиранії, вони сподіються, що запанує мир, котрий забезпечить всім народам можливість безпечно працювати в їх власних границях і котрий дасть їм запевнення, що все людство по всіх краях може жити власним життям в спокої, вільне від страху й недостачі.
7. „Такий мир повинен уможливити людству перепливати високі моря й океани без жадної перешкоди.
8. „Вони вірять, що всі народи світу, зарівно з реальних як і моральних причин, мусять занехати уживання сили. Тому, що не можливо є встановити будучого мира так довго, як довго завоювальницькі народи, узброєні на суші, морі і повітрі, будуть загрожувати новими агресіями поза їх границями; — вони вважають, що для встановлення ширшої й сталої системи загальної безпеки, розброєння таких націй являється найсуттєвішим. Вони рівнож будуть заохочувати та помагати вводити в життя інші практичні міри, котрі уляжуть миролюбним народам гнітучий тягар зброєння”.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ВІДГУК ЗАЯВИ РУЗВЕЛТА-ЧОРЧИЛА ПО ЦІЛИЙ АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН. — Історична стріча та спільна заява Рузвелта й Чорчила в справі мирової програми по закінченні цієї війни, викликала різні реакції та відгуки по цій Америці. Більшість преси й прихильники політики президента Рузвелта, привітали американсько-англійську співпрацю дуже ентузіастично. Деякі добачують в цій заяві навіть воєнного союзу; дехто вірить, що це рішення Америки за всяку ціну поконтати Гітлера.

Знову ще інші добачуються в мировій програмі Рузвелта й Чорчила перегони в „мировій офензиві” з Гітлером.

Опозиція, зарівно в Конгресі, як і серед суспільності, поставилася холодно й здержливо до американсько-англійської заяви, добачуючи в ній лиш паперового документу, за котрим може скриватися щось зовсім інше.

БІВЕРБРУК ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД АМЕРИКИ БІЛЬШЕ ЗБРОЇ

ВАШИНГТОН. — Лорд Бівербрук, британський міністер постачання, котрий прибув до Вашингтону зо спільного побачання Рузвелта з Чорчилом на морі, заявив на пресовій конференції, що Англія знищить цю „загрозу для демократії”, але Америка мусить постачати швидко велику кількість літаків, повзів, муніції та харчів.

ВИСОКІ УРЯДОВЦІ АМЕРИКИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ РУЗВЕЛТА З ЧОРЧИЛОМ

ВАШИНГТОН. — На тайному побаченні президента Рузвелта з прем'єром Чорчилом, як здогадуються, взяли участь отсі високі американські урядники: ген. Дж. Маршал, шеф штабу американської армії; адм. Г. Старк, шеф морських операцій; ген. Г. Арнолд, шеф летунства; Сомнер Велес, підсекретар стейту; Г. Гопкінс, висланник през. Рузвелта; полк. Накс, секретар маринарки; два сини президента, його секретарі й різні нижчі урядовці.

„ДАЄМО НА ОСЛІП ПОМІЧ РОСІЇ”—КАЖЕ ВІЙСЬКОВИЙ ЗНАВЕЦЬ

Відомий військовий знавець газети „Нью Йорк Таймс”, Генсон Болдвин, пише в згаданій газеті в числі з 15. серпня ц. р., що Америка на осліп дає поміч Советському Союзові, не знаючи, що фактично діється в Росії. Він стверджує, що суперечні відомості німецьких і московських комунікатів вказують, що з Росією є дуже зле. Болдвин пише, що голосні німецькі фанфари про здобутки на Україні можуть бути дещо пересадні, однак фактом є, що німці скоро займають правобережну Україну, а москалі постійно доносять, що „нічого важного на фронті”. В його опінії захоплення німцями Кривого Рогу, центра української залізничної індустрії, є величезним ударом для большевиків. Червона армія ледви чи зможе поставити якийсь опір на Дніпрі, вона має змогу це зробити аж над рікою Донцем.

Болдвин зазначає, що мимо поїздки Гопкінса до Москви, американський уряд і суспільність далі не позбавлені правдивих і точних інформацій про становище червоної армії. Його висновки зводяться до того, що Америка на осліп посилає Росії свої, так потрібні воєнні матеріали, не знаючи, чи Росія витримає довго й чи ця американська поміч скоро не попаде в німецькі руки.

КАНАДА ЗАХОПЛЕНА МИРОВОЮ ПРОГРАМОЮ РУЗВЕЛТА Й ЧОРЧИЛА

Прем'єр міністрів Мекензі Кінг випустив заяву в Отаві, в якій ствердив, що спільна мирова програма президента Рузвелта й прем'єра Чорчила буде мати великий вплив на формування світової опінії. Він є того переконання, що Америка й Велика Британія будуть тепер тісніше співпрацювати для спільної цілі, а саме для знищення тоталітарних держав. Канадський прем'єр спеціально підкреснував вартість тої частини програми, де говориться про співпрацю всіх народів на економічному полі.

АНГЛІЙЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ ДОЛЕЮ ДОНЕЦЬКОГО БАСЕНУ

З Лондону повідомляють, що англійці дуже затривожені становищем червоної армії на Україні та есентуальною втратою Донецького Басену. Військові експерти вірять, що большевики цюфуються з цілою правобережною Україною та задумують поставити сильну оборону над рікою Донцем. Якщо москалі не вдержатимуть позицій над Донцем, то ціла воєнна машина Советів може скоро скраховувати. Упадок Одеси й Миколаєва, твердять англійці, не буде так болючим, бо москалі мають ще порти Севастополь і Новоріськ. Однак, прихід німців над Дон означав би захоплення нафтових піль в Баку.

НІМЦІ РОБЛЯТЬ ВЕЛИКІ МІЛІТАРНІ УСПІХИ НА УКРАЇНІ

Німецькі воєнні звідомлення подають про великі успіхи німецьких військ в полудневій Україні. Оборона правобережної України, говорять німецькі кола, для Советів закінчується цілковитою невдачею. Німецькі війська, разом з румунськими, натискають на советський війська і женуть їх у полудневій напрямку між ріками Дніпро і Дністер. Німці вже захопили багатий залізничний центр, з Кривим Рогом. Ці німецькі успіхи, кажуть німецькі кола, треба приписати безпосередньо німецькому проривови біля Житомира. На північній відтинку німецькі звідомлення не говорять про якісь зміни. Бомбардовано місто Гомель, з чого виходило, що те місто ще є далі в советських руках.

СОВЕТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧ

Советські звідомлення, хоч ляконічно говорять, що на фронтах не зайшло нічого важного, всетаки признаються, що на відтинку Одеса втратили два важні міста, це є Кировоград і Первомайськ. Але, додають советські звідомлення, ці досягні німецьких військ коштують останніх страшних жертви. Бо советські війська знищили коло 30 німецьких дуже добре озброєних дивізій.

НЕВТРАЛЬНІ КОЛА ПРО СОВЕТСЬКО-НІМЕЦЬКУ ВІЙНУ

Невтральні кола в Берні, Швайцарія, говорять, що німецько-советська війна перейшла в стадію „винищування”. Совети зле поступили, що в початках станули до фронтової війни з німцями. В тій фронтовій війні німці їх цілковито розгромили. Тепер советська команда зрозуміла свою помилку і від кількох тижнів веде підлізду, винищуючу війну, в якій її війська уникають фронтової стрічі з німцями, а обмежуються до заходу зазду, до нападу з боків і до безнастанних відступів. Ця друга тактика дає кращі висліди для Советів, але проте німці застосовуються і до неї, та з черги винищують советські війська. Найважливішою проблемою в теперішній стадії війни, кажуть неутральні кола, є для обох сторін вдержати комунікаційні лінії і доставити воюючим порозриваним частинам амуніції, харчів і газоліни для машин.

ПОЖАР НАФТИ. — Полум'я піднімалося до висоти 100 стій у повітря, коли нафтовий корабель „Тренстер” з 750,000 галлонами газоліни вибух у Ривер Руж коло Дітройту. Уряд робить розсліди над причинами вибуху.

ЛОНДОН СПОДІЄТЬСЯ ЧОГОСЬ БІЛЬШОГО ВІД ЗУСТРІЧІ ЧОРЧИЛА-РУЗВЕЛТА

ЛОНДОН. — Лондонські політичні кола є зовсім задоволені з проголошених вісьмох точок, які мають бути вислідом нарад між Чорчилом і Рузвелтом. Вони кажуть, що переїзджуючи океан на побачення з Рузвелтом, Чорчил не наражався лише на те, щоб остаточно сказати, що „оба краї не прямують до якихось небудь територіальних здобутків”. В тій поїздки мусило бути щось інше; щось таке, що принесе для Англії конкретну поміч. Бо вісім точок, як стверджують самі англійці, є дуже загальнікові. Вони конкретні нічого не розв'язують. Вони навіть більше загальнікові, ніж точки Вилсона. Бо Вилсон подав бодай 14 точок, в яких вже хочби через їх число, сказав більше. Але, потішають себе англійці, не треба дивитись на ті написані точки, лише на те, що не сказано в точках.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ЦЕ „БЛОФ”.

БЕРЛІН. — Німецька преса і урядові чинники зустрічу Рузвелта з Чорчилом назвали „політичним блофом”, маючи на увазі вбити клина в мораль німецького народу. Ті вісім точок дуже нагадують 14 точок Вилсона, які також обіцявали багато гарних річей, а з них опісля нічого не вийшло, кажуть німці.

ІТАЛІЙЦІ ЛЕКШЕ ВІДТІХНУЛИ.

РИМ. — Італійські газети також називають цих вісім точок блофом і пропагандою, але водночас не скривають вдоволення, що коли ходить про мілітарну поміч Америки для Англії, то в тих точках нічого не сказано. Навіть словечком не натякнуто, що Америка тепер, чи в будучім стане мілітарно по стороні Англії, з радістю підкреслюють італійці. Щодо творення своєї суспільної ладу в Європі і в світі, то цей план всеодно вже заплізнений і його ні Англія ні Америка не переведуть. Цих вісім точок, однак, щераз стверджують, що коли ходить про матеріальну воєнну поміч Америки, то такі між ними обома країнами існує виразний договір, кажуть італійці.

ЯПОНІЯ ОБЕРЕЖНА, НЕ ВІРІТЬ ТОЧКАМ.

ТОКІО. — Японська преса найобширніше обговорює четверту точку, в якій говориться, що всі народи, малі і великі, відстануть рівне право черпати з світових джерел сировини. Японці кажуть, що саме за цю точку вони розпочали на Далекім Сході свій похід, за новий лад. Якраз Японія цього хотіла, щоб багаті краї, як ось Британія і Америка, допустили на рівних правах Японію до черпання з джерел сировини. Але Британія і Америка все ставили в тім напрямку Японії великі перешкоди. Як тепер японці мають вірити, що ця точка є зроблена в ширій вірі? — питають японці.

ЕСПАНЦІ МАЮТЬ СВОЇ ЗАВВАГИ.

МАДРИД. — Еспанські газети висмівають вісім точок Рузвелта-Чорчила, та кажуть, що вони загальнікові і нецінні. Автім, питають вони, чому ці два державні мужи не згадали нічого про свого нового спільника, Совети? Невже вони, не згадавши Советів ні словечком, задумують їх цілком усунути від будування нового ладу в повоєнній Європі і цілм світі? — питають еспанці.

ФРАНЦУЗИ КАЖУТЬ, ЩО ТОЧКИ НЕВИСТАРЧАЛЬНІ.

ВІПШ. — Французькі газети привняли вісім точок без ніякого ентузіазму, чи люті. Вони кажуть, що точки Вилсона були обширніші, а всетаки показалося опісля, що вони не вистарчали. Тим менше вистарчали, бо загальнікові, в теперішніх вісім точок.

ДАРЛЯН ЗАКЛИКАЄ ЛЮДЕЙ ДО СПІВПРАЦІ.

ВІПШ. — Новий французький провідник, що дістав від Петена майже диктаторські права, адмірал Дарлян, виголосив до цілого французького народу, зокрема до його збройних сил, радієвий заклик, щоб всі французи здисципліновано станули біля нього і біля маршала Петена, в цілі дивигнення краю і в цілі співпраці з державами „осі”. Французький міністер комунікацій, Бартельо, заявив, що французький уряд, щоб налаштувати комунікацію краю, мусить наперед усунути вісім мільонів квадратних метрів ріжного румовиння, створеного війною. Пять мільонів вже усунуто. До цих руйн не вчислено тих, що спричинили і далі спричинює англійська повітряна сила в занятих німцями французьких містах.

ГУБЕРНАТОР ФРАНКА ЗАКЛИКАЄ ПОЛЯКІВ.

КРАКІВ. — Німецький генерал губернатор над Польщею, Франк, видав заклик до поляків, щоб вступали до німецької армії в її боротьбі з большевиками. Франк говорить, що німці ульмили працовитий польський нарід від політичної кліки нероб і тепер той нарід буде процвітати.

ПОЛЬСЬКИЙ АПЕТИТ НІКОЛИ НЕ МАЛІЄ.

ЛОНДОН. — Як подає кореспондент „Ди Нешел Прес Сервіс”, Норман Рід, польські лондонські урядові кола висловлюють надію, що декларація Рузвелта і Чорчила, що оба їхні краї не хочуть якихось небудь територіальних змін, означає, що Польща відзискає вповні всі свої границі з 1939 р.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДНІПРО Й ЙОГО КІТЛОВИНА:

БАГАТСТВА УКРАЇНИ ТАМ, ДЕ ШАЛЮТЬ КРОВАВІ БОІ.

Дніпро, найбільша українська ріка й по величині третя в Європі, нині знову багрянить свої хвилі свіжою кров'ю, що пливе цілими ріками на правому його березі. Випливає він з озер і багн валдайської височини і впадає до Чорного моря. Довжина Дніпра вносить 1,760 миль.

Майже всі великі бої між німцями й більшовіками, що ведуться за Москву й Київ, це бої за опанування Дніпра. Над ним Дніпром або й його сусідстві (російська територія) лежать такі важні міста: Дорогобуж (між Смоленськом і Вязмою), Смоленськ, Орша, Могилів, Рогачів, Жлобин. На українській національній території, в північній Дніпра лежать такі міста, як Гомель і Чернігів, а вітак столиці України, Київ. Нижче Києва, де тепер шалють завзяті бої, розпростерлися такі українські міста: Переяслав, Канів, Золотоноша, Черкаси, Кременчук, Верходніпринськ, Дніпропетровськ (Січеслав або Катеринослав), Запорозжя (Олександрівськ), Нікополь, Кахівка й на долині Херсон. Отже, боротьба за здобуття Москви й Києва, це також боротьба за опанування Дніпра.

До найважливіших Дніпрових пристаней України належать: Київ, Кременчук, Дніпропетровськ і Херсон. В Києві є корабельні яри, цехи заводи, де будуються кораблі. В Дніпропетровську є велика фабрика паровозів. Близько Запорозжя (Олександрівськ) в селі Кичас (недалеко славної колись запорозької станиці на Хортиці) є славна й найсильніша на цілу Європу гідро-електрична станція Дніпрестан, що доставляє більш як 800,000 кіловатів електричної енергії. Висота дніпрестанської греблі (котра збудована нижче славних Дніпрових порогів (вносить 37 м. Всі Дніпрові пороги покриті також великою масою вод, що по них сіло й безперечно плавають й найбільші кораблі. Від Києва аж до Запорозжя, Дніпро творить знамениту водну магістраль.

Дніпрестан в продуктуванні електричної енергії заступає таку велику силу, яку мусило виконувати аж 16,000,000 робітників. При іраціональній і вмілій господарії Дніпрова електрична сила може заосмолити більш як половину України в енергію.

В Дніпропетровському районі знаходяться такі важні виробництва: алюмінієві, залізні-манганові, електричні, вод-

ні й хемічні. Всі вони тісно зв'язані з Дніпрестаном. Всі ці виробництва включені в т. зв. **Дніпровий промисловий комбінат**. Він об'єднує: 1. **запорозький металургічний завод** з продукцією 1.2 мільйонів тон чавуна й 1.4 мільйонів тон високоякісної сталі, необхідної для будови тракторів, і пр. Завод нерпає до свого виробництва криворізьку руду й опалюється донецьким вугіллям. 2. **Алюмінієвий комбінат**, котрий продукує 40,000 тон алюмінію й урухомлюється при допомозі Дніпрестанської енергії. 3. **Коксо-хемічний комбінат**, котрий доставляє 1.3 мільйона тон коксу, потрібного для металургічного промисловості й ріжних хемічних виробів. 4. **Завод залізних-сплавних виробів**, котрі є потрібні для видобуття високоякісної сталі. 5. **Заводи будівельних матеріалів** переробляють відпадки металургічних заводів. 6. **Ремонтно-механічні заводи** є призначені до обслуговування всіх напрямів і ремонтів.

Одним словом, Дніпровий комбінат щодо своєї сили, спроможності й технічного wyposażення немає собі рівного на цілому світі. До Дніпропетровського промислового району притикає **Криворізька округа** з головними містами Кривий Ріг і Нікополь. Кривий Ріг має найбільш потужні залізної руди. Геологи стверджують, що Кривий Ріг має запасів руди на 234.6 мільйонів тон. В глибині 213 метрів є поклади руди, обчислені на 174 мільйони тон.

Київ є не тільки духовним центром України, але також концентрує велику частину української промисловості. Там існують такі фабрики: машино-будівельна, цукроварна, хемічні й шкірні заводи та дрібна промисловість для домашнього вжитку. Є в Києві рівнож фабрика трамваєвих вагонів, направив вагонів і кораблів й дві більші електричні станції.

Під Києвом є цілий ряд фабрик-заводів: вагоно-будівельний, суконний, лісо-хемічний, мясо-комбінат і пр.

Дніпропетровськ — це центр машинобудівництва та чорної металургії. Тут також кінчається руди, котрим ведеться нафту з Кавказу через Донбас.

У **Дніпродзержинську** (вище Дніпропетровська) є машинобудівельні металургічний, хемічний і електричні заводи. Кривий Ріг, положений

над рікою Інгулець, допливом Дніпра, є центром залізної руди та машинобудівництва. Миколаїв, що лежить при гирлі ріки Бог, є не тільки великим збіжним портом, але також центром будови кораблів.

Вкінці Одеса, найбільший чорноморський порт України, є найбільшим збіжним портом в цілій східній Європі. Крім того Одеса має високо розвинені такі галузі промисловості: машино-будівельну, гальтерійну, шкірно-обувну, сільсько-господарську, тартакову й тютюнову. Одеса має також направні кораблів, фабрики йодини, сильну електростанцію й пр. Правобережна Україна в цьому заглибленні Дніпра, має рівнож сильно розвинену цукрову промисловість з центром у Вінниці, на Поділлі. З зернових культур Правобережна Україна славиться високої якості пшеницею, вівсом, житом і пр. Управляється там у великій кількості бараболою, цукрової бурки та ріжні трави (коношина), як рівнож ріжного роду овочі, включаючи навіть виноград. Лівобережна Україна рівнож багата в ріжні природні й фабричні продукти.

З того видно, що не даром чужинці прозвали Україну „країною медом і молоком текучою". Та від віків сусіди України зазіхають, щоб загарбати ці багатства й використувувати їх для себе. Від двіста з половиною літ імперіалістична Москва експлуатувала Україну, поневолюючи при тому безпощадно український нарід. Вскі спроби українського народу повстати до самостійного державного життя, здмушувала брутальною силою...

Комуністична Росія в нічому не є ліпшою від царської, коли ходить про експлуатацію України та гноблення українського народу. Проти того економічного визиску протестували такі визначні українські комуністи як Шумський, Хвильовий, Волубуєв, Скрипник, Любченко і Затонський. Та непогамована у своїх заборонних апетитах комуністична Москва „ліквідувала" всяку опозицію українських комуністів, а населення терором і засланнями змушувала до сліпого послуху...

Тепер видно, що по ці українські багатства йде гітлерівська Німеччина. Україна має всі ці багатства, яких бракує Німеччині. Опанувавши Україну, німецька раціональна господарка це більше ґрунтовно буде експлуатувати Україну. Можливо, що на початках вона буде поводитися з укра-

Для чого Націсти Не Заняли Швайцарії?

На це питання в статті п. н. „Швайцарія в війні" дає відповідь Нілс Берген в журналі „Сатордей Найт". Він пояснює, які користи має Німеччина з тривалої незалежності Швайцарії і подає проблеми, які би повстали, якби Швайцарія була нападена нацистами.

Недавно, пише Берген, по-являлися нацистські остероги, звернені до Швайцарії зприводу „неприхильного" тону її преси. Ті остероги висказували кілька разів і вони були висказувані з певною ціллю. Їх ціллю було наклонити ображаючий край прихилитися до бажань німецького уряду.

При більш як одній нагоді, коли Німеччина видавала такі остероги до Швайцарії, в тім краю повставало поважне занепокоєння, бо Швайцарія ще тепер держить свої збройні сили на більше або менше воєнній стопі. Швайцарці, будучи інтелігентними людьми, не мають ніяких ілюзій щодо їхньої долі, якби нацисти хотіли дійсно вжити насильства відносно них. Вони знають, що, якби лиш Гітлер сказав слово, їхні всі міста могли би бути зрівнані з землею на протязі кількох годин. По правді сказати, то нема швайцарського міста, яке би не було віддалене десятих хвилин часу лету від німецького аеродрому. Вправді швайцарці мають досить добрі протилетунські гармати і навіть певне число таких швайцарських протилетунських гармат живає британська воєнна маринарка, але їхня повітряна сила є мала і тому не могла б ставити великого спротиву німецьким бомбовикам, які могла би успішно поборювати лиш мотуга повітряна сила. Знають теж швайцарці, що нема великих вигадів, щоб вони могли одержати на час поміч іззовні. То не значить, щоб швайцарці піддалися без ніякого спротиву нацистам. Вони є занадто шляхетний і незалежний нарід, щоб могли в той спосіб понизитися. Вони однак знають і те, що хоч у

інським населенням лагідніше, як москалі, але тим, нема чого тішитися, бо на довгу мету німецька окупація України вийде на шкоду українському народу. Тому то Україна мусить далі боротися тепер вже з новим окупантом, за права для свого народу бути власним господарем на українській землі.

милитарним розумінню не в стані ставити сильної опозиції нацистській інвазії, то однак могли би спричинити певні шкоди, які повинні би німців приневолити два рази застанувитися над тим, заки їх заатакують.

Швайцарці можуть знищити тунелі.

Поважною, шкорою, яку могли би спричинити швайцарці, булоб висадження в повітря трьох комунікаційних тунельових поодучень, які ведуть з півночі до Італії.

Це мало би дуже шкідливі наслідки на цілу воєнну нацистську машинерію, що під теперішню хвилю є діяльна в так якби окупованій нацистами Італії і Лібії. Під теперішню хвилю лиш одне залізне-получення є під німецькою контролею а то це, яке переходить через Просмичк Бреннеру і на північ від нього, мило великих німецьких зусиль, залізнична лінія не може надаватися до перевозу дуже тяжких ладунків, які мусілося би туди перевозити.

Тим чином навіть тепер швайцарські залізничні мусять перевозити велику кількість всяких ладунків, що призначені є для Італії. Офіційно ці ладунки не складаються з воєнних матеріалів, яких перевіз протилетунським швайцарським нестворальності, однак під теперішню хвилю дуже тяжко в відріжнити, що є воєнним матеріалом, а що не є ним. Можна би наприклад твердити, що пожива і вугілля є воєнним матеріалом, на скільки це дотикає Італії, однак того рода припаси посилається під теперішню хвилю через Швайцарію.

Зо стратегічної точки виходячи, нацисти нічого не скористали би з окупації Швайцарії. Це означало би для них заняття нової тяжкої території та її адміністрації й вдержання в послуді. Навіть тяжкий триваюча війна могла би спричинити шкоди, які важко було би напирити. Швайцарці були би незвичайно зручними в війні, що ведеться з засідок дрібними відділами, хоч їм не було би приємно бачити, як їх жінок і дітей у долинах нищать ворог.

Для нацистів заняття Швайцарії було би дуже легкою справою. Не тільки є там Базилійська прогалина, через яку могли би дістатися німецькі механізовані відділи, але ціла північна частина Швайцарії з її границею над Реном є легкою доступна для переходу військ. Лиш треба би було перекинути мости через ріку. Щодо південної частини, то звідтам дістатися до Швайцарії було би просто неможливе з огляду на недоступні гори. Крім страху за знищення

(Довіщення на сторони 3-тя)

АДМІРАЛ ДЖАН ДАРЛЯН
пронацистичний політик у Віші, котрого маршал Петен зробив справжнім диктатором Франції. Він усе був відомий як ворог Англії.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(27)

— Від цього ви певно не відмовитесь.

— Не відмовимо, ваша королівська милосте, бо ми знаємо, яким щирим серцем ваша королівська милосте відноситься до свого вірного козацького народу та до нашої благочестивої грецької церкви православної. Ми знаємо й те, що з приводу уступок на річ нашої віри пішли до Риму скарги на вашу королівську милосте, та це пусте. Хай ваша королівська милосте звольте тільки знак дати, а все козацтво стане твердим муром довкруги королівського престолу... — Так говорив папський Несторенко. Його аж розпирало, щоб відповісти на ширі королівські слова. Король начеб налякався, щоб хто не підслухав.

— Ви мене зрозуміли, мої

приятелі, як і я вас — каже король тихим голосом, — але обережність передовсім. Мене, хоч я і король, оточують з усіх сторін шпигуни, а мої стіни мають дуже чуткі вуха.

Тепер заговорив Хмельницький:

— Охота в нас безсумнівна. Завданням козацтва, як християнського лицарства, є оборона святого хреста. Козак від дитини тільки мріє про боротьбу з невірними. Але ми не маємо чим битися з ними. Пани — ми знаємо, що проти волі вашої королівської милості — знищили козацтво до останку. Ми лиш з імення остали козаками. Наші волюнті й лицарські привілеї пропали. Козаків поза реєстром повернули пани в підданців та примушують їх робити панщину. Відобрали їм зброю, але

в них була, попалили судна, порубали таборів вози. Без цього всього ми нічого вдіяти не зможемо, голіруч з турками й татарами воювати не підємо, бо це булоб божевільня.

На нове не спроможемося, бо й ми, реєстрові козаки, зійшли на старців, завдяки кресовим панам.

Король поклав Хмельницькому руку на плече.

— Я знаю добре, який є теперішній стан козацького війська, та на це є рада. Ми поспімо вам грішми, щоб ви зорганізувалися, одяглися, узброїлися, порубили таборів вози та побудували як найбільше, байдаків. Скликайте охочих, формуйте полки...

— Ваша королівська милосте, ми приказу послухаємо, але ми знаємо, що зараз при першому кроці нашого почину, пани нас запроторять в тюрму, а чого доброго й голуби нам познімають, — говорив Хмельницький.

— Не бійтеся, я вам дам записні листи на вербування війська, а що цей вербунок не йде проти Польщі, ані проти мене, то зараз вам видадуть не тільки записні листи, але

й козацькі клейноди: малинову хоругву, булаву, бунчук і литаври.

Козаки клонилися до королівських колін.

Хмельницький говорив далі: Історія Польщі не записала в своїх хроніках ні разу, щоб козаки проти короля або Польщі бунтувалися. Всі козацькі бунти від Косинського починаючи, мали іншу причину і були звернені тільки проти кривдників-панів, тих кресових короліват, за утиски і знущання.

— Я знаю це добре. Вони й мені затрують життя. Та, мої друзі, я на престолі, але в неволі. Моя воля повязана пактантами, що на них я мусів присягати. Тямте про це, що я буду мусити схоронитися між дорогим козацьким народом.

— Голови подожимо за вашу королівську милість! — знову крикнув запальний Несторенко.

— Спасибі вам! А поки всі ті грамоти для вас не будуть готові, будьте моїми гістьми. Тільки пробіть пильнувати своїх язиків, щоб не виговоритися

з тим чого не треба. Сойм ніколи не дозволить мені на війну, бо це для панів невигад. Колиб вони довідалися, в якій справі ви сюди приїхали, то піднялиб такий гвалт на цілу Польщу, що наші всі замісли розвіялисяб з вітром і ваше положення не поправилося би вже ніколи.

Король попрощав їх дуже сердечно. По грамоті і клейноди мали зголоситися за тиждень у канцлера Оссолінського.

Та коли вони за тиждень у нього зголосилися, він відслав їх до королівської канцелярії. Приватний королівський секретар, видаючи їм грамоти, відслав їх до канцлера, щоб приклав на них свою канцлерську печатку і свій підпис. Тоді канцлер почав їх переконувати; що його підпис і печатка зовсім зайві. Королівський підпис і його печатка стане за десять канцлерських.

Депутати зміркували, що канцлер викручується. Боятися наразитися шляхті, видаючи без дозволу сенату грамоти на справу, що до неї шляхта віднеслася вороже. Вважає їх за

дітей, коли думає їх таким задурити. Тоді сказав канцлер, що це сам король не хоче його підпису, бож король повинен був наперед дати до підпису канцлерові, а щойно тоді покласти свій. Депутати не вважалися в дальшу розмову на тему цього крутіства і вийшли.

Несторенко був за тим, щоб їхати з тим, що є до дому. Та Хмельницький радив, щоб перше піти до короля. Може є яка зрада супроти нього. Пани на все готові, як йде про шляхетські вольності. Треба, щоб король все знав.

(Дальше буде).

Норвезькі водопади, згідно з обчисленнями, є в стані виробувати 16,500,000 електричної кінської сили.

Болівія є одним з південно-американських краєм, що не має водної дороги до океану, по якій моглиб пливати кораблі.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „СВОБОДА"

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ДІТРОЙТІ, МІШ.

Наближається Дев'ята Конвенція Української Молодечої Ліги Північної Америки. Ідуть великі приготування, бо цеж у нас в Дітройт відбудеться ця конвенція. Зідуться численні представники молодих організацій і гості. Переглянуть свою дотеперішню працю і обговорять нову.

Цьогорічна конвенція, мабуть буде одною з найважливіших, а тому саме, що тема цілої конвенції є: „Український культурний вклад (контрибуція) для Америки“. Цікаво — чи колинебудь ми думали про таке питання.

Головні реферати у перший день конвенції, будуть на тему:

1. Традиційна Українська Демократія;
2. Іван Франко — виразник української свободи і демократії;
3. Українські культурні надбання для Америки;
4. Американці — чужородно-го походження.

Над повнішими рефератами буде широка дискусія, тому важко дуже, щоб на цій конвенції було як найбільше представників. Прислухаючись до дискусії в таких важких справах, або забираючи голос, кожний делегат і гість учиться і набирається знання. Такі конвенції повинні нам молодим давати конкретну підставу для ведення нашої організації. Тож ідмо на цю конвенцію і будмо серйозні. Річ ясна, що будуть порушувати важні організаційні справи, як: вибір нового уряду, деякі зміни статута, тощо.

В часі конвенції, а саме в неділю пополуноді, у прекрасній та просторій аудиторії „Челсі Гай Скул“, відбудеться величавий концерт молодих хорів з Нью Йорку, Пітсбурга і Дітройта. Виступатимуть також молоді співаки-солістки і танцюристи. Музичні точки будуть складатися з хорових пісень Гайворонського, Леонтовича, Котка, Веделля, Ревуцького, Кошиця, Вериківського і т. д. По концерті величавий бенкет, а відтак бал.

Конвенційний комітет запрошує сердечно українське громадянство великого Дітройта і околиці, а також запрошується гостей з других міст цілої Америки, на концерт, бенкет і бал. Ваша численна участь, шановні українські громадяне, потрібна нам для попертя нашої молодогої організації і це попертя ви як

Press Reports On Ukraine & Ukrainians

TORONTO-BORN CONDUCTOR SHOWS FINE LEADERSHIP

Frank Murch, Aided by Pianist Lubka Kolesa, Draws Most From Prom Program

By ROSE MACDONALD

It was a matter of no little gratification to see on the podium in Varsity Arena last night one of Toronto's own sons, who has been devoting himself to advanced study in New York, conducting with expertise and the authority which comes therefrom. The slim, self-effacing young conductor was Frank Murch, who some four years ago conducted one number at a Promenade Symphony concert and on that occasion with much less experience than he now has, made an excellent impression. He and the excellently co-operative orchestral performers under his leadership, as well as the brilliant young piano soloist, Lubka Kolesa, made a truly interesting evening with a program which after all might have been—not so interesting in spots.

Mr. Murch's conducting, wholly without affectation, was crisp and definite—and sensitive. Lubka Kolesa, born in the western Ukraine, daughter of a Ukrainian scholar and herself trained in the Imperial Academy of Art and Music in Vienna, under Sauer, is now resident in Canada. There is a beautiful clarity about her playing and abundance of zestful color. The music last night took smooth and very lovely form under her hands, sparkling delicately and spontaneously also.

PLAYS CHOPIN'S CONCERTO

Her principal task was Chopin's Concerto for piano and orchestra, E minor, which affords delightful clear running of opportunities for the soloist, though for orchestra and conductor it is on the whole a thankless task. The „concerto“ is, after all, a piano work with rather nondescript orchestral accompaniment, and the more often one hears it—which after all isn't very often—the more accurate seems to be the judgment that Chopin „lacked the long breath“ needed for concerto writing.

However, Mr. Murch and his orchestra did their best and Mme. Kolesa played with crisp, scintillating style which at once secured her the delighted interest of the audience.

She also played with clear quick, bright charm two little Scarlatti works which for all their quicksilver movement had also the ceremonial grace of the period of the composer, and the tonal colorings were deliciously subtle in presentation. Mme. Kolesa played too in this group Arabesques on the Themes of the Blue Danube Waltz, giving a delicately iridescent performance of this light graceful creation which was perfectly enchanting. Her Chopin, et al was also beautiful in form and color.

наші батьки, повинні нам дати. Звітається також українську молодь обов'язково взяти численну участь в цій конвенції, яка відбудеться в днях 30-го, 31-го серпня і 1-го вересня в готелі „Дітройт-Ліленд“ в Дітройт, Міш.

Ст. Л.

Mr. Murch got most handsome effects from the orchestra in the evergreen William Tell Overture, which was played with an amplitude of color, which fine precision and full romantic sensibility.

This was preceded by Benjamin Britten's arrangement for orchestra of Rossini's „Soirees Musicales“ suite, performed, incidentally, for the first time in Canada. Britten has dealt very happily with the several movements, and the orchestra gave a thoroughly delightful vivacious reading of them—March, Canzonetta, Tyrolean, Bolero, Tarantella. Inclusion of this work in the program recalled to mind the „Battle for Britten“ the brilliant Ernest Newton has been lately carrying on in the London Sunday Times, a battle which has provoked Sunday opponents to take time off from wartime concerns to engage in combat with him.

ORCHESTRA EFFECTIVE

The orchestra—under Mr. Murch—was most successful in a reading of the Brahms Variations on a theme by Haydn (Chorale of St. Anthony). The variations are elaborate, but the ornamentation is gracefully fluent as well as rich. The orchestra was particularly effective in the finale in which the theme proper appears in splendidly lustrous dress. Weber's charming Oberon Overture was an attractive beginning for the program and at the end of the evening, Mr. Murch appended to his set numbers the exquisitely fragile March of the Little Fawns.

(THE EVENING TELEGRAM, Toronto, Friday, August 1, 1941).

GUEST ARTISTS AT PROM PAID TRIBUTE OF CHEERS

(By HECTOR CHARLESWORTH.)

The Prom concert at Varsity Arena last night was most stimulating affair with two guest artists, each of whom had the attributes of youth and brilliance. They were Frank Murch, a Canadian conductor now resident in New York, and Lubka Kolesa, now of Ottawa, but in the recent past a noted pianist in Central Europe. The program was fresh and fascinating and before the evening was over, the audience had accorded both guests the tribute of cheers. There have been rumors in musical circles of the exceptional abilities of Madame Kolesa, but the beauty of her pianism exceeded all expectations. She is a Ukrainian by nativity and one of the most gifted pupils of the celebrated pianist, Emil Sauer of Vienna, a favorite with Canadian audiences forty years ago. Her touch is beautiful and her technical skill remarkable. The spontaneity and gusto of her playing are as notable as her flawless execution. In one respect she is unsurpassed by any pianist of the day: it is many a moon since one has heard such entrancing staccato playing, accurate, sparkling and crystalline in purity.

Madame Kolesa's chief number was Chopin's Concerto in E minor for piano and orchestra. Composed in his twentieth year as a structure, it is defective because Chopin made no attempt at balance of interest between soloist and orchestra. In the main, the orchestral part is merely an obligato for the piano section, a vital and beautiful outpouring of melody, with no suggestion of the sorrow which marked some of Chopin's later works. The concluding Rondo is indescribably vivacious and affords opportunities for exquisite staccato playing. The refinement and abandon of Madame Kolesa's interpretation made the whole work indescribably fascinating, and, except at certain moments, when she seemed slightly deficient in power, the rendering was perfection.

With such individual qualities, it was obvious that her playing of Capriccios by Domenico Scarlatti should be perfection also, and Chopin waltzes were played with delicious grace and taste. A number which enthralled her listeners was Schmitt's „Arabesques“ on Themes of the Blue Danube Waltz, introduced to Toronto over forty years ago by her teacher, Emil Sauer. Her rhythmic balance and fluent finger technique made it a continuous delight.

Frank Murch is well remembered locally as a very promising musician, pupil in composition of Dr. Healy Willan and in conducting of Reginald Steward. Under the latter's tutelage he made an excellent debut at a Prom Concert four years ago. Later he won a scholarship at the Juilliard Institute, where he has been under the renowned conductor, Albert Stoessel. He surprised his old friends by the ease and authority of his style, confidence in attack and his perfect control. His bearing is distinguished and his personality magnetic. Obviously he is a born conductor,

ЧАРЛЗ ЛИНДБЕРГ говорить у Клівленді на вічу проти американського уряду, закидаючи йому, що він хитрістю хоче завести американців у війну.

Для чого Націсти Не Заняли Швейцарії

(Докінчення зі сторони 2-гої)

тунелів є ще інші важні причини, що здержують нацистів від заатакування Швейцарії.

Під теперішню хвилю Швейцарія є лунним звеном між Німеччиною і зовнішнім світом щодо пересилки пакунків і зносин з воєнними полоненими. Німці, розуміється, не хочуть, щоб їхні полонені були цілком ізольовані від їхньої батьківщини. Також мали би вони неприємності з британськими полоненими, бо їхнє життя стається зносини через пакунки з поживою, яку одержують з Англії. Якщо б послала пакунків була неможлива, тоді німці могли би мати багато неприємностей з ними. Карати за це не відважились би з огляду на це, що британці відповіли би каранням німецьких полонених.

Останнє прибіжище.

Також загально думается, що нацистські провідники мають зложені гроші, на лиху годину в швейцарських банках. Ці сугестії не мають в собі багато правдоподібності і більше правдоподібне є, що нацисти перенесли вже свої ошадности до таких країн, як Мексико й Бразилія у Новім Світі.

Більше правдоподібною є гадка між нацистськими провідниками, що на випадок розгрому вони будуть могли шукати захисту в Швейцарії й втекти перед карою і відплатою, яка їх у такому випадку чекає. Для Британії буде це неможливе домогаться їхньої видачі. І це мабуть також одна з причин, задля яких нацисти не заняли Швейцарії. Застановляючись над цією справою з різних оглядів, можна припускати, що окупація Швейцарії нацистами є неправдоподібною, хоч неможливою. З мілітарного огляду зискали би вони через те дуже мало, а з тактичного боку для нацистської гієрархії це булаб велика похибка.

Support your Government in this national emergency. Build a wall of defense by buying Defense Savings Bonds and Stamps.

and everything he did was marked by brilliance and finesse.

The beautiful nuancing which marked Weber's „Oberon“ overture at once established him in favor. He gave a discerning and vital rendering of Brahms' beautifully diversified „Variations on a Theme by Haydn“, and roused his listeners to cheers with „A Suite on Vocal Airs by Rossini“, from the pen of the brilliant young Britisher, Benjamin Britten, well known to Canadians. It is very clever and fascinating, and Britten's complete mastery of modern orchestral resource is obvious. Finally, Mr. Murch played Rossini's „William Tell“ overture with the stirring vitality and sense of contrast the music demands.

(GLOBE AND MAIL, August 1, 1941).

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Where should I keep my Defense Savings Bonds?

A. In a safe place, because they have value which constantly increases. If you wish, the Treasury Department or any Federal Reserve Bank will hold them in safekeeping for you without charge, giving you a receipt.

Q. Does an album filled with Stamps automatically become a Bond that will pay interest and mature in 10 years?

A. No. The completed album must be exchanged for a Bond. Regardless of the amount of money you have invested in Stamps, they will not bear interest until they are in the form of a Bond or Bonds.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for mail-order form.

„НІ СОТИКА ДЛЯ РОСІЇ“

ВАШИНГТОН. — Сенатор Р. Ренолде, голова Сенатського Комітету Військових Справ, запитаний про оцінку в справі заяви Рузвельта-Чорчила, сказав: „Чому Англія, й Злучені Держави не починають приміновати негайно засади чотирох свобод в Індії, Росії і др.? Я не буду голосувати ані одного сотика на допомогу Росії. Я не дам ані одного сотика своїх податковців Сталінові котрий спалив всі церкви, знищив релігію та вимордував християн“.

Волга, якої довжина виносить 2,230 миль, є найбільшою рікою в Європі.

Добра промова є тоді, коли має добрий початок і кінець, а вони недалеко від себе.

ПОРУЧНИК РОБЕРТ МОНТГОМЕРІ, відомий фільмовий актор, що нині служить як морський аташе в американській амбасаді в Лондоні.

„ПОЛЯК, МАДЯР — ДВА БРАТАНКИ“

БУДАПЕШТ. — Мадярска влада в брутальний спосіб почала арештувати на своїх територіях поляків і відставляти їх до арештів, а звідтам назад до Польщі. Вже арештовано в той спосіб 1,200 осіб.

Князь Ярослав розпочав будову славної церкви св. Софії в Києві в першій половині одинадцятого століття.

МАДЯРИ ВИНИЩУЮТЬ ЮГОСЛОВ'ЯН

Американські втікачі, що прибули до Єрусалиму, говорять, що мадярска влада в зарятних югословянських околицях, розпочала страшний терор проти югословянського населення. Вона дотепер вивішала, або вистріляла, коло 7,000 людей.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ПОВІДОМЛЯЄМО ЧЛЕНІВ ВІД. 79. У. Н. СОЮЗУ, що

СПЕЦІАЛЬНІ ЗБОРИ

нашого відділу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 24. СЕРПНЯ (AUGUST 24, 1941)

В ПАРОХІАЛЬНІЙ ГАЛІ НА UNION MILLS, BROADALBIN, N. Y. Початок зборів у годині 4. пополудні.

На ці збори повинні прийти всі члени, щоб вислухати реферату про важні справи У. Н. Союзу. Реферат буде виголошений організатором п. Маланчуком. 188 За відділ 79. УНС: Євген Цеплий, секр.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БІЗНЕСМЕНІВ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

— устроює —

ПРОГУЛЬКУ НА КОРАБЛІ

S. S. WAUKETA

до ROTON POINT, CONN.

В НЕДІЛЮ, 24. СЕРПНЯ (AUGUST 24, 1941)

Корабель „WAUKETA“ відходить з Порт Ньюарк точно в годині 8:30 рано.

Для вигоди пасажирів з Нью Йорку корабель пристане в 10. годині рано на BATTERY PARK PIER 1, NEW YORK CITY.

Цього року маємо до розпоряджості великий корабель, добіру музику до танців, українських і американських, смачну всякого рода перекуску і напійки. У парку будуть всякі забавки для молодих і старших і знаменита вода до купання.

ЦІНА БІЛЕТА В ОБІ СТОРОНИ ЛИШЕ \$1.25.

Комітет Союзу Укр. Бизнесменів.

It's the Sensational New NORGE with exclusive NIGHT-WATCH

Only Norge has the new NIGHT-WATCH which automatically defrosts the freezer every night to give you more cold at less cost every day.

AUTOMATIC DEFROSTER

Norge has other exclusive features, too—Sealed Freezer for tasteless ice cubes, covered Coldpack fresh meat drawer, Hand-dropper reservoir for defrost water, Quiet-Bo Rollator Cold-Maker with Motor Cooler. You get more in a Norge—we can prove it.

Model shown is S-663 Other models as low as \$119.95

SURMA 325 E. 14 ST. NEW YORK (BETWEEN 1st and 2nd AVE.)

Підприємство СУРМА рекомендує НОРДЖ Рефрижератори всім українцям тому, що НОРДЖ вживає найменше електрики по слідстві „CONSUMERS UNION“.

ПРОДАЄМО ЗА ГОТІВКУ І НА СІЛАТИ

В СУРМІ також можна купити: Машини до прання, машини до прасовання, печі, радіо-комбінації і т. п.

Як потребуєте купити або маєте для нас знайомого купця, зайдіть з ним, напишіть або закличете: GRAMERCY 7-0729.

Слухайте Української Програми на Радіо СУРМА кожної суботи-від год. 4. до 4:30, станція WBNX, 1380 Кс.

SEE NORGE BEFORE YOU BUY!

ГАРЯЧІ ЧАСИ.—Захопивши міст, ці німецькі війська на російському фронті острілюють машиновим крісом російські барикади в місті, котре, видно, вже горить. (Німецька світлина).

ЛИШЕ ДЛЯ МУЖЧИН

Що це оголошення має до діла з мужчинами, можете спитати. Ви можете навіть додати, що ви ніколи не могли зрозуміти, чому жінки купують футра в такому гарячому місяці. А проте ми власне спеціально до Вас звертаємося з цією оповісткою.

Жінки вже знають, що хоч у гарячій місяці серпні здається, що до зими ще далеко, то серпень це найліпший місяць на закупню футра. Ціни тепер найнижчі, а вибір футер і шкір найбільший.

Але з огляду на те, що це мужчина звичайно платять за закупню в родині, ми отсею дорогою даємо їм знати, що вони можуть заощадити гроші, коли жінка або дочка купить футро тепер.

Не робить різниці, кільки ви хочете заплатити за футро, вона дістане повну вартість у Михайла Туранського, де вона зможе спробувати великий вибір уже готових зроблених футер або вибрати собі жмуток шкірок, з котрих ми зробимо футро спеціально для неї.

Погляньте на прекрасне футро з „Пержен Лем“ на образці. Це лише одне з багатьох уже викінчених футер, що ждуть, аби ви їх спробували.

Михайло Туранський має найбільший склад футер і шкір Persian Lamb. Заходіть нині й переконайтеся. За малий задаток ми задержимо ваш вибір. Можете його сплачувати до цього часу, коли вже захочете забрати футро, щоб носити.

MICHAEL TURANSKY
350 SEVENTH AVENUE
NEW YORK, N. Y.

BETWEEN
29th & 30th STS
16th FLOOR

LACKAWANNA
4-0973

Михайло Туранський є членом Укр. Нар. Союзу.

бути в агресії в формі білого порошку. Цим порошком треба легко посипати усі ті місця, де люблять заходити мурашки, і не рухати його поки вони не зникнуть. Содовий флуорид має в собі дещо отруї, тому треба пильнувати, щоб до нього не мали доступу діти або хатні звірята, як собаки, коті тощо.

Можна також вживати принади. Для цього можна вживати кісточки з м'яса, або губки, яку треба вмочити в солодку воду. Коли на такій принаді набірається багато мурашок, тоді їх можна знищити зануренням в дуже гарячу воду. Дехто робить ланку для мурашок із звичайної невеликої бляшанки, однак ця бляшанка мусить мати щільне дно зверху. В такій бляшанці треба пробити кілька невеликих дір з боків і зверху, а під нею поставити невеликий кусок губки з сиропом. Цей сироп приготується в той спосіб, що до 10 грамів (грейнів) содового арсенату дається 6 унцій води. Коли вживається цієї принади, то також треба пам'ятати, що содовий арсенат є отруя.

Мурашки не будуть заходити до хати, коли шафи, столи і підлоги в кухні і коморах тримати чистими від кришок і інших частин поживи, або коли поживу тримати в таких посудинах, до яких мурашки не можуть дістатися. Крім того, всікі отвори в підлогах і стінах, через які мурашки можуть дістатися до хати, треба позакрити.

Коли є можливо знайти гніздо мурашок на дворі, то мурашки можна знищити в ньому в той спосіб, що робиться в

гнізді діри зверху і летять до нього велику кількість „карбон бісulfайд“. Цей плин має в собі багато газу, і для успішного нищення мурашок мурашиско треба накрити старим ковтом або мішками. З цим плинном не слід підходити близько до вогню, бо він швидко запалюється, отже з того боку він є дуже небезпечний.

У західній Судані в Африці продають сіль в патичковатій формі, яку осягається через кристалізування соли на стеблах трави. Ті солані патички нагадують свічки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Товариства Запорозька Січ, від 342, відбуваються в неділю, 17 серпня, в годині 2. пополуночі, в галі церковній. Кожний член обов'язково має явитися на мітинг і заплатити свою місячну вkladку, щоб секретар не розписував пост-карти по мітингу. Довгуючі члени мають сплатити свою належність, бо інакше будуть еспендовані. Члени, котрі мають дорослі діти в Союзі, повинні їх переписати до старших членів по скінченні 18 років. Просимо явитися в члені У. Н. Союзу як дорослих, так і дітей. Приймаємо кожного місяця. — І. Савчак, пресд.; К. Міньо, кас.; І. Маркович, секр.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години: Від 1—3 пополуночі і від 6—8 вечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ
І АКУШЕР
890 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 пополуночі, від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

ГОСТРІ Й ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

Недуги КРОВІ, ШКІРИ й НЕРВІВ, заборення шлуночка й кишків, гемороїди („пайас“) і інші захворювання відходової кишки. Загальну слабкість, сінтику, артрити, ревматичні стани, захворювання нирок і піхури і інші хронічні недуги чоловіків і жінок лікується. Розслідує кров, аналіз урини й інші експертні правильну діагносту й належне лікування. Мої методи модерні. Записується сироватні і щепитися, коли це вказано. Приходіть нині для екзамінації й дайте мені нагоду пояснити вам ваше недомогання.

МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2.00

DR. LOUIS ZINS

(29 літ приватної й шпитальної практики)

110 East 16 Street, New York

bet. Union Sq. & Irving Pl.

Щоденно від 9. год. рано до 8. год. веч.

У неділі й свята від 9. рано до 2. пополуночі.

ПРАПОР У БОЛОТІ. Старшини панцирного відділу російської армії тішаються, оглядаючи німецький прапор, покинутий німцями в болоті. (Російська світлина).

ВПІСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ

ЯК МОЖНА ПОЗБУТИСЯ МУРАШОК З ХАТИ

В літні місяці мурашки дошкилюють тим, що лізуть до кухні й інших частин помешкання. Найбільш докучливою мурашкою в цьому випадку є червона мурашка, або як її люблять називати, мурашка Фаріона. Ця мурашка любить перебувати найчастіше в теплих будинках, як, наприклад, пекарнях, ресторанах і хатах. Звичайна чорна мурашка належить до тих мурашок, що перебувають на дворі, головню в зогнилому дереві, але вона також любить перебувати в хатах з дощок і може наробити багато шкоди дерев'яному матеріялові, а крім того, вона також є досить докучлива.

Є ще третій рід мурашок, який найбільше перебуває в городах і муравниках. Ці мурашки є малі, жовтаво-бурого кольору. Вони також люблять заходити до помешкань в пошукуванні за поживою.

Найуспішнішим матеріялом для нищення мурашок є содовий флуорид, який можна на-

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслуговуємо людей уже довгі роки і завжди стараємося, щоби здатися собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. LEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ДЯКОУЧИТЕЛЬСЬКА ПОСАДА до обняття від 1. вересня ц. р. Платня після умови. Зголошення слати до: Rev. JOHN HUNDIAK, 641 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

Пошукує УЧИТЕЛЬСЬКОЮ ПОСАДИ, при українській громаді, в околиці Нью Йорку або Джерзі Сіті. Маю укінчений учительський семінар при Українському Педагогічному Товаристві у Львові, а також американську „High School“. За ближчими інформаціями прошу писати: 188-9 Miss O. BIANHAK, 82 Lake Ave., Ocean Grove, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до ведення підприємствого бізнесу, котрий я посідаю. Є це апартаментний дім з 35 комп'ютами. Веде цей бізнес за важко для жінки. На бажання дам повні подробиці. Приходіть до: JENNE FAMMER, 944 Tifany St., Bronx, N. Y. Apt. 54 між год. 10. рано й 2. попол. кожного дня з вихідком субот і неділі.

ПОШУКУЄТЬСЯ СПІЛЬНИКА до ведення „дайнера“. Догірний, вироблений бізнес. Мусить бути добрий кухар. Голоситися на адресу: 186-8 THE NEW DINER, 129 Beekwith Ave., Paterson, N. J. Tel. Armory 4-4367.

НА ПРОДАЖ Бучерня-Гроцерія Делікатесів — великий електричний рефрижератор, корисний скелп, 3 кімнати, низький рент, торг \$600 тижнево. Ціна \$2,300 для скорого купця. Замкнено в неділі і свята. Зголоситися до: 182-8 J. TANSKI, 17 St. Marks Place, New York City. Tel.: GR. 3-2223.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, ШКІРИ, ЖОЛУДКА, НИРОК, МОЧОВОГО МІХУРА, ЗАГАЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЯ, ПУХНІННЯ ЖЕЛЕЗІВ.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ
Поради Даром.
Екзамінація і Введення Крові \$2.00. ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ: дніми: від 9 рано до 7:30 вечір. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружжого свідства.
● Гемороїди й желізи лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділі 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування. X & флюороскоп.—Екзамінація \$2.00.

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болочні ноги, флебіт (запалення жил), запалі або болочні коліна чи істочни і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.
Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, а по неділі і четверги від 1 до 8:30 вечір. Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

В Австралії удосконалено апарат, при допомозі якого можна одержати чисту воду з людського віддику.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прегарною металеною труною, двома автами, караном, бальсмуванням, виоканям Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вихідком однієї й належностей за церквою відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

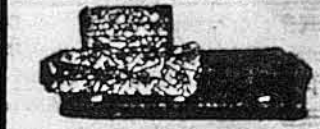

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Plain):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БИЗНЕСМЕНІ ПІДПРИЯЄ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАСТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

FROM BEHIND, THE HUNGRY LION BOUNDED INTO THE CIRCLE OF APES.

THROWN INTO CONFUSION, THE HAIRY BEASTS SCRAMBLED INTO THE TREES. BUT ONE REMAINED, STRUCK DOWN BY THE LION'S ASSAULT!

THIS WAS TOMMY'S CHANCE TO ESCAPE BUT HE SPURNED IT. HIS SUCCESS IN THE JUNGLE HAD FILLED HIM WITH PRIDE.

NOW HE WAS GRIPPED BY THE ENTHUSIASM OF A WARRIOR-HUNTER, EAGER TO PROVE HIS PROWESS.

HE RAISED HIS BOW TO FIRE, FORGETFUL OF THE HURRICANE FURY OF WOUNDED LIONS.

На коло малп, що замикалось довкола Тома, тепер напав ззаду голодний лев. Малп переполохались.

З криком і вереском вони почали розбігатись на всі боки. Але одна з них не встигла втекти. Її звалив з ніг лев.

Це була добра нагода для Тома дати ногам знати. Але він цього не зробив. Деякі успіхи в нетрах впоїли його гордощами.

Тепер Том хотів зазнати приємности правдивого ловця. Він намірив стрілу до льва, забуваючи, як небезпечним є зранений лев.

ТАРЗАН. Ч. 380. Небезпечна гордість.